

MARIESTAD

Kulturplan Mariestad

2015-2022

**Antagen av
Kommunfullmäktige
Mariestad xxxx-xx-xx**

Innehållsförteckning

Förord.....	3
1. Inledning.....	4
1.1 Värdegrund, syfte och mål.....	5
1.2 Kulturens utvidgade område.....	6
2. Bakgrund: Berättelsen Mariestad	7
3. Befintliga verksamheter inom Kultur 2022.....	9
3.1 Kulturavdelningens verksamheter.....	9
3.1.1 Mariestads Stadsbibliotek.....	9
3.1.2 Musikskolan i Mariestad	10
3.1.3 Teatern.....	11
3.1.4 Vadsbo museum.....	12
3.1.5 Allmänskultur.....	13
3.2 Andra kulturbärare i Mariestad	13
4 Utvecklingsarbete utifrån vision, temaområden och horisontellt perspektiv	15
4.1 Kulturavdelningens utvecklingsarbete	16
4.1.1 Mariestads Stadsbibliotek.....	17
4.1.2 Musikskolan i Mariestad	19
4.1.3 Teatern.....	21
4.1.4 Vadsbo museum.....	23
4.1.5 Allmänskultur.....	25
4.2 Andra kulturbärare i Mariestad	26
4.3 Samverkan	27
4.4 Ungas skapande och Skapande skola.....	29
5 Arbetet med kulturplanen	31
Bilagor	33

Förord

Kultur är viktigt och kommer i framtiden att spela en allt större roll i en värld som ständigt förändras. Vi är därför väldigt stolta över vår nya kulturplan som visar vägen för de kommande årens kulturarbete i Mariestads kommun. Vi ser den som ett viktigt verktyg i det dagliga arbetet, men också i förlängningen för Mariestads utveckling. Utöver detta hoppas vi att den dessutom ska fungera som en katalysator för alla ännu ej uppfunna idéer som leder mot Mariestads Vision 2030.

Mariestad den X 2015

Maria Henriksson,

Chef för kultur och högre utbildning

Johan Abrahamsson,

Ordförande i Kultur- och
fritidsutskottet

1. Inledning

Kulturens centrala plats i samhället är numera en självklarhet. Detta gäller inte minst för lokalsamhället. Genom kulturen, både som konsument och utövare, finner individer mening, inspiration, och utvecklar kunskap. Tillsammans utgör dessa individer också en viktig del i den ständigt pågående demokratiska processen. På senare år har kulturen blivit en fråga som även kopplas till ekonomisk tillväxt, samtidigt som den stärker platsens identitet och är en faktor att räkna med utifrån ett bredare samhälls- och utvecklingsperspektiv.

Kulturplan Mariestad 2015–2022 bör ses i ljuset av denna senare utveckling inom kulturområdet. Med en kulturplan pekar Mariestads kommun ut kulturen som en strategiskt viktig del av det övergripande utvecklingsarbetet.

Det här är en sjuårsplan som tar höjd och sikte mot *Vision Mariestad 2030*. Med sådana längre tidsperspektiv måste karaktären på planen med nödvändighet bli övergripande. Texten varken kan eller ska gå in på detaljer i de olika verksamheterna. Samtidigt är det viktigt att planen är tydlig, användbar, realistisk och – inte minst – unik. Det här är *Mariestads kommuns* kulturplan. Och den ska naturligtvis gälla för *bela* kommunen, såväl stad som landsbygd.

Planen är framtagen av och för dem som arbetar inom kommunens kultursektor. Arbetet har i olika omgångar pågått under tre års tid. Startskottet kan sägas ha varit den workshop om ”Besöksmålet Mariestad” som Västarvet arrangerade i juni 2012 (se bilaga 1). Därefter låg arbetet i träda i närmare ett och ett halvt år, men tog ny fart i och med att Kultur i Väst höll i en workshop om ”Framtidens kulturliv i Mariestad” i december 2013 (se bilaga 2). I samband med denna workshop tillsattes också en referensgrupp med representanter från såväl föreningsliv som akademi och det fria kulturlivet. Under själva sammanställningen av planen, vilken har gjorts under perioden november 2014 – juni 2015, har Kultur- och fritidsutskottet fungerat som styrgrupp, medan kulturchefens ledningsgrupp har utgjort arbetsgrupp.

Samtidigt är detta en kulturplan som berör samtliga kommunens invånare. Den vänder sig till såväl den ideella kultursektorn – föreningar och andra sammanslutningar – som till professionella kulturutövare, men även till näringsliv, skola och övriga politikområden. Kulturen har bäring på alla individers liv i kommunen och då bör även en kulturplan ta hänsyn och kommuniceras ut till samtliga kommuninvånare. Därför ska också en kortare, mer lättillgänglig version av planen tas fram för en sådan publik kommunikation.

Det kan vara på sin plats med några avslutande förtydliganden i denna inledning. Detta är i första hand en *kommunal* kulturplan, som behandlar hur den kommunala

verksamheten ska förvaltas och utvecklas under de närmaste åren. Här pekas även ett antal samarbeten ut som ses som centrala. Vi kan dock inte, och ska inte, styra de verksamheter som ligger utanför den kommunala verksamheten, samtidigt som vi alltså är helt beroende av sådan samverkan. Så är till exempel den ideella sektorn, med föreningar och studieförbund, avgörande för att skapa ett levande kulturliv i kommunen, inte minst tack vare alla amatörkulturutövare inom dessa sammanslutningar. I detta sammanhang hyser vi stora förhoppningar kring en framtida samverkan med den nybildade Kulturalliansen.

Planen är också tydligt formulerad utifrån dagens verksamheter. Samtidigt är vi väl medvetna om att vår omvärld förändras i en allt snabbare takt och att nya kulturella mönster hela tiden skapas. De större städerna växer på bekostnad av de mindre städerna och landsbygden, allt färre organiserar sig i det traditionella föreningslivet, den kreativa innovationskraften blir allt viktigare för företag och övrig samhällsbyggnad, digitaliseringen är bara i sin linda, klimatutmaningarna ställer nya krav på oss på en rad olika områden och samverkan över tidigare uppbyggda gränser blir allt viktigare. Det är vår förhoppning att kulturen i Mariestad ska kunna gå i täten för att möta alla dessa förändringar. Då måste vi även vara beredda på att ”tänka nytt”. Därför ser vi endast denna kulturplan som en början. Den ska vara ett levande dokument, som kan revideras. På så sätt kan den underlätta för mötet med den nya tiden.

1.1 Värdegrund, syfte och mål

Politiken i Mariestad, närmare bestämt Kultur- och fritidsutskottet, har pekat ut riktningen för kulturplanen – och i förlängningen av detta riktningen för det framtida kulturarbetet – genom att ta fram ett antal värdeord som ska ligga till grund för planen. Dessa värdeord är följande:

Tradition

Utmanande

Hållbart

Tillväxt

Inspirerande

Gränslöst

Stolthet

Med *Tradition* menas att planen ska ta hänsyn till den specifika plats som Mariestads kommun utgör. Det handlar om att kommunens unika historia och identitet ska utgöra själva grunden även i den framtida kulturutvecklingen. Denna utveckling fångas i sin tur av värdeordet *Utmanande*, som också kan förstås som det nyskapande. Utmanande är vidare ett av de tre kärnvärden som lyfts fram i Mariestads kommuns *Varumärkesplattform* (se bilaga 3). Även värdeordet *Hållbart* finns med i denna varumärkesplattform och står då för omtänksamhet gentemot miljö, medmänniskor och ekonomi. Detta är värderingar som i allra högsta grad bör inspirera också en kulturplan i Mariestad. *Tillväxt* kan kopplas ihop med föregående värdeord och pekar ut kulturen som en central del av samhällsutvecklingen. Ordet signalerar dessutom att kulturen nu på allvar behöver ta plats, växa och bli gränsöverskridande. Värdeordet *Inspirerande* har också hämtats från varumärkesplattformen. Kulturen har en central roll i att göra Mariestads kommun just inspirerande och därför ska detta värdeord även genomsyra denna kulturplan. Kulturens möjliga funktion att överskrida gränser blir allt viktigare i ett heterogent och mångfacetterat samhälle. Det rör sig om att överskrida gränser mellan generationer, men även mellan kön, etnicitet och sociala grupperingar. Därför ska värdeordet *Gränslöst* också genomsyra planen. Slutligen kan kulturen bidra till att skapa en *Stolthet* hos invånarna i Mariestads kommun och denna stolthet ska gå att utläsa redan i kommunens kulturplan.

Syftet med kulturplanen är att skapa ett styrdokument som både kan motivera och utveckla de olika kulturverksamheterna i kommunen. I grunden handlar det om att stärka och synliggöra kulturen både internt och externt. Med en långsiktig plan skapas en kontinuitet, fokuseringar och prioriteringar kan tydliggöras, samtidigt som planen motverkar inre och yttre splittringar. Med denna kulturplan tar kulturen plats och visar att den är en självklar del av samhällsutvecklingen. Målet med planen, och arbetet med denna, är att tänja gränserna, verka för mångfald och för att nå nya målgrupper, och på så sätt aktivt bidra till ett hållbart samhälle.

1.2 Kulturens utvidgade område

Kultur har i alla tider haft en stor betydelse för människor och de samhällen som dessa har organiserat sig i. På senare år har dock allt fler forskare och samhällsanalytiker lyft fram hur kulturen har bäring också på en rad olika samhällsfrågor utanför det som vi traditionellt sett förknippar med kultursektorn. Kulturpolitiken har därför, såväl internationellt/nationellt som regionalt/lokalt, närmat sig flera angränsande politikområden. I kommuner av Mariestads storlek är det inte minst skolan som kan bli en viktig arena för kulturen. Sverige har i modern tid varit ett föregångsland när det gäller estetiska lärprocesser, även om formerna för detta har varierat genom åren. Under arbetet med denna kulturplan har därför samtal förts med ett par elevgrupper från två olika grundskolor i

kommunen samt med en skolledare. Vidare har Utbildningsnämnden i kommunen informerats om dessa skolkontakter och om arbetet med kulturplanen i stort. Skolan har sammanfattningsvis en central plats i denna kulturplan, inte minst kopplat till det horisontella perspektivet *Ungas skapande* (se avsnitt 4.).

Fler samhällsområden än skolan är dock av intresse. Kulturen har en framskjuten placering också för områden som hälsa, samhällsbyggnad och näringsliv. Inom det sistnämnda området är det inte minst de kreativa näringarna och besöksnäringen som särskilt bör uppmärksammas. I detta sammanhang bör även arbetet inom biosfärsområdet nämnas. Här kan kulturen genom sektorsövergripande samverkan bidra till en hållbar samhällsbyggnad. Därtill har de båda handelsorganisationerna Handelsplats Mariestad samt Mitt Mariestad uttryckt ett önskemål om att lyfta fram handeln som en viktig samverkanspartner till kulturlivet, bland annat genom att man vill initiera ett gemensamt arbete med att tillföra ett platsvarumärke till varumärkesplattformen. Ett sådant samarbete välkomnas och blir därmed också ett konkret mål för det framtida arbetet utifrån denna kulturplan.

Sammantaget gör detta kulturen till en central sektor för att skapa ett hållbart samhälle – ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

2. Bakgrund: Berättelsen Mariestad

För att kunna ta fram en kulturplan som kan gälla för de närmaste sju åren behöver vi dels veta varifrån vi kommer, dels se var vi står idag. Perspektivet ”dåtid, nutid och framtid” är alltså centralt för denna plan. Vi vill också se kulturplanen som en fortsättning på den berättelse om Mariestad som har växt fram under århundraden. I detta bakgrundsavsnitt ska därför berättelsen om Mariestads historia kort tecknas. Därefter följer ett avsnitt med en nulägesanalys som fokuserar på kommunens kulturverksamheter idag. Slutligen kommer två avsnitt där det framtida utvecklingsarbetet behandlas. Tyngdpunkten ligger helt naturligt på dessa två avslutande avsnitt.

Mariestad grundades 1583 av hertig Karl, son till Gustav Vasa. Karls hertigdöme bestod av Vadsbo, Valle härad, Värmland, Södermanland och Närke. Karl, senare kung Karl IX, uppkallade staden efter sin hustru Maria av Pfalz. Mariestad var stiftsstad från 1583 till 1647, med den högt belägna domkyrkan på Näset. I början av 1660-talet blev staden residensstad, med säte för länsstyrelsen, och mellan åren 1863 och 1998 var också Mariestad säte för Skaraborgs läns landsting, innan Skaraborg blev en del av Västra Götalandsregionen.

Mariestads kommun är en rik jordbruks- och skogsbygd med ett antal gods och ett slott, Börstorp, som byggdes av Conrad von Falkenberg 1646. I området finns också några adelsgårdar med anor från 1500- och 1600-talen: Sjöberg och Fjäll i Björsäter, Hassle-Säby, Stora Ek samt Svaneberg. Tunaholm var en kungsgård som ägdes av Gustav Vasa, men när hertig Karl hade fått gården i besittning och senare grundat staden Mariestad, bytte gården namn till Marieholm. Gården blev senare residens för landshövdingen och idag inrymmer den bland annat Vadsbo museum.

Björsäter brukar nämnas som Sveriges äldsta radby söder om Dalarna, och Karleby som en av Sveriges mest intressanta rundbyar. I den sistnämnda byn finns också en av landets äldsta kyrkogrunder, tillhörande en stavkyrka från omkring år 1000.

Qvarnstensgruvan i Lugnås är en av världens få kvarnstensgruvor som är öppen för besökare. Här har kvarnstenar tillverkats under 800 år, från 1100-talet och ända fram till 1919, och idag är gruvan ett av kommunens förnämsta besöksmål.

Göta kanal började grävas 1810 efter Baltzar von Platens innovativa idé att skapa en säker vattenled mellan landets östra och västra centra. I Mariestads kommun ligger kanalorterna Sjötorp, Lyrestad och Norrqvarn.

Mariestad har ännu idag en tydlig småstadskaraktär av äldre snitt. Gamla stan är en av Sveriges tio bäst bevarade stadskärnor. 1842 uppfördes teatern vid Kungsgatan och idag är den en av landets äldsta landsortsteatrar. Efter den stora stadsbranden 1895 byggdes husen av sten och Esplanaden, som går från Fisktorget via Gamla torget till Nya torget, etablerades som en bred allé med Stadshotellet i fonden. Hotellet hade byggts redan på 1860-talet och i söder anlades Stadsparken.

Katrinefors pappersbruk (nuvarande Metsä Tissue) grundades 1760 men blev först under senare delen av 1800-talet en industri att räkna med. 1898 grundades Tidans Vulkanfabrik ”Unica”, som producerade unikaboxar och resväskor av alla de slag ända fram till slutet av 1950-talet. Några andra utmärkande industrier som har haft stor betydelse för stadens och kommunens utveckling är Electrolux, Mann Teknik AB, DS Smith Packaging samt Svetsbolaget. Staden är även känd för det populära Mariestadsölet, som numera bryggs av Spendrups, samt för Harry Klings glass.

Till Berättelsen Mariestad hör i allra högsta grad de unika naturförhållanden som kommunen alltid har haft och fortfarande kan erbjuda. Den 140 kilometer långa kustremsan längs EU:s största insjö, Vänern, med en livaktig skärgård, utgör en historiskt viktig kuliss. Öarna Torsö, Brommö, Djurö, Onsö, Dillö och Kalvöarna är en naturlig del av detta levande kulturlandskap.

Berättelsen Mariestad visar alltså upp ett mångskiftande arv. Det är den genuina småstaden, förvaltningsstaden, bruksorten, trädgårdsstaden, sjöstaden, bo-staden, med ett kultiverat omland i en vacker och omväxlande miljö. Vissa delar av berättelsen har levt vidare in i nutid, andra delar utgör en svunnen tid. Utmaningen för framtiden blir att skapa en kreativ fortsättning på denna berättelse, som tar vara på detta rika arv, men samtidigt inte hemfaller åt vare sig blind nostalgi eller åt en hämmande mentalitet präglad av att ”allt var bättre förr”.

Samtidigt är Mariestads rika historia en guldgruva för utvecklingen av kulturturism och i detta sammanhang är de aktiva hembygdsföreningarna runtom i kommunen en ovärderlig resurs. Här är målsättningen att kultursektorn, den ideella sektorn samt näringslivet (besöksnäringen) ska samverka och utveckla kulturturismen tillsammans.

3. Befintliga verksamheter inom Kultur 2022

I detta avsnitt ska bilden av dagens kulturverksamheter i Mariestads kommun kort tecknas. Samtidigt syftar denna nulägesanalys framåt mot de verksamheter som ska växa fram under de kommande sju åren. Det rör sig alltså här om de kulturverksamheter inom kommunen som också ska utgöra ”Kultur 2022”.

3.1 Kulturavdelningens verksamheter

Här nedan följer först en beskrivning av den kommunala kulturavdelningens verksamheter och dess utmaningar.

3.1.1 Mariestads Stadsbibliotek

Biblioteket är en hörnsten i det svenska samhället. Bibliotekslagen (2013:801), som trädde i kraft den 1 januari 2014, slår fast att ett folkbiblioteks uppdrag är att ”verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning”. Litteratur ska främjas och läsning stödjas. För att detta ska kunna förverkligas ska biblioteket som mötesplats erbjuda tillträde för alla. I ett nationellt perspektiv ligger fokus på läsfrämjande insatser och ett prioriterat område är barn och unga, där skolbibliotek med utbildad personal är centralt. Andra fokusgrupper ur ett nationellt perspektiv är personer med funktionsutmaningar samt personer med annat modersmål än svenska. (För vidare uppgifter kring ett internationellt och nationellt perspektiv på

biblioteket som institution, se förutom Bibliotekslagen även t.ex. svensk biblioteksförnings och Svenska Unescorådets rapport *Bibliotekens internationella manifest*, 2014, samt IFLA:s [The International Federation of Library Associations and Institutions] olika biblioteksmanifest, bl.a. *Lyonförklaringen om tillgång till information och utveckling*, 2014.)

Mariestads Stadsbibliotek och dess filial i Lyrestad har i skrivande stund öppet 52 timmar i veckan, med ett snitt på över 400 besökare per dag. Personalen står för cirka tio årsverken. Mariestads bibliotek har också ett långtgående samarbete med biblioteken i Töreboda och Gullspång och de bildar tillsammans Bibliotek Norra Skaraborg. Biblioteken har en gemensam bibliotekskatalog, de samordnar fortbildningar och böcker skickas mellan biblioteken.

Biblioteksverksamheten i Mariestad står inför följande utmaningar:

- att processa kommunens nya mångfalds- och jämställdhetsplan;
- att möta nya språkr krav;
- att minska digitala klyftor och erbjuda service inom nya medier;
- att nå fler invånare;
- att skapa nya mötesplatser, både fysiska och digitala;
- att ta fram en ny biblioteksplan som synkroniserar med de planer som tas fram på regional nivå under 2015–2016;
- att föra en dialog med skolan kring biblioteksplan och skolbibliotek;
- att bredda programverksamheten samt
- att renovera och underhålla bibliotekshuset.

3.1.2 Musikskolan i Mariestad

Mariestads musikskola har i 50 år varit en viktig institution i kommunens kulturliv. Ambitionen har hela tiden varit att så många barn och unga som möjligt ska ges chansen att utveckla sina kreativa sidor med musikens hjälp. Genom musikskolan får eleverna också rikligt med tillfällen att visa upp sina färdigheter. Musikskolan är idag en aktiv konsertarrangör i både stora och små sammanhang, och skolan samarbetar bland annat med den lokala handeln genom samverkan med Handelsplats Mariestad samt Mitt Mariestad. En vital musikskola spelar inte minst

en stor roll i en mindre kommun, då dess verksamhet mycket påtagligt kan ge ringar på vattnet och vitalisera även kulturlivet utanför skolans väggar.

I dagsläget har Mariestads musikskola 15 lärare med olika tjänstgöringsgrader (25–100 %). Varje vecka träffar dessa lärare cirka 500 elever.

Den stora utmaningen för framtiden är att möta kommunens önskemål om att bredda verksamheten gällande såväl lektionsarbetet/kursutbudet som den utåtriktade verksamheten. Av detta följer att lärarnas olika kompetenser behöver breddas och användas ännu bättre och effektivare än i dagsläget. Kommunens tidigare uttryckta ambition kring att utveckla musikskolan till en kulturskola kan också komma att aktualiseras under den kommande sjuårsperioden. Dessutom måste de nuvarande lokalerna tillgängliggöras.

3.1.3 Teatern

Teatern vid Kungsgatan uppfördes så tidigt som 1842 och är idag byggnadsminnesmärkt. Den unika lokalen, med plats för cirka 190 besökare, erbjuder både möjligheter och hinder. Teatern har en alldeles egen karaktär, omöjlig att återskapa i en nybyggd lokal, men måste samtidigt användas med försiktighet.

Teaterpersonalen består idag av en person med en heltidstjänst. Denna person fungerar främst som ljud- och ljus tekniker, men utför även kontorsarbete, viss städning samt vaktmästarsysslor. Teatern används i stort sett dagligen av framför allt olika föreningar, men även kommunala och regionala arrangörer förlägger evenemang hit. Samarbetet med den lokala handeln fungerar även väl tack vare samverkan med Handelsplats Mariestad samt Mitt Mariestad.

Framtidens utmaningar ligger till stor del i själva lokalen och byggnaden. Teatern är i stort behov av renovering och behöver dessutom säkerhetsuppdateras så att varken användare eller lokalen i sig kommer till skada. Även teknik och utrustning skulle behöva ses över. Ska den kommunala verksamheten utvidgas, med ökad samverkan mellan till exempel teatern och musikskolan, kräver detta också utökade resurser.

3.1.4 Vadsbo museum

Vadsbo museum startades 1918 av Vadsbo Hembygds- och Fornminnesförening. Samlingarna, som sedan 1983 förvaltas av Mariestads kommun, har en stor bredd och består av föremål insamlade från trakten. Vadsbo museum inryms i fyra av residensets flyglar. Alhagenstugorna och skolmuseet i Leksberg ingår även i verksamheten.

Verksamheten är i dagsläget begränsad och sedan 2012 finns två tillsvidarejänster på vardera 75 %. Med små medel skapas dock kontinuerligt nya utställningar och en programverksamhet som är särskilt framträdande sommartid. Övrig personal, mellan tre och fyra personer, har olika typer av sysselsättningsersättning. Museet har även sedan 2012 stort stöd i arbetet av ett antal personer med rätt till lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Sedan juni 2015 arbetar museet efter den av kommunfullmäktige antagna Samlingsförvaltningspolicyn och handlingsplan för 2015–2018. Under hösten 2015 ska en konservator/samlingsansvarig anställas som en del i detta arbete. Museet planerar att under de nästkommande åren bli medlemmar i ICOM (UNESCO-organet International Council of Museums) och arbetar redan efter ICOM:s internationella riktlinjer.

Vadsbo museum samverkar väl med såväl akademien som näringslivet. Museet har ett mycket bra samarbete med Institutionen för kulturvård och viss utbildning är förlagd till museet. Man samarbetar även kring Nationaldagsfirande och skördefest. I samband med nya utställningar finns redan ett gott samarbete med det lokala näringslivet och handeln, bland annat genom samverkan med Handelsplats Mariestad samt Mitt Mariestad. Genom arbetet med Mötesplats Marieholm finns även goda förutsättningar för att utveckla kulturturismen på området.

Vadsbo museum står inför många utmaningar de närmaste åren, men har samtidigt genom sitt centrala läge, residensöns historia samt de vackra trädgårdarna, fantastiska möjligheter att bli ett museum i tiden och en plats för alla. Marieholm kan bli en plats där människor möts och med hjälp av historien skapar nya avtryck i densamma. Tanken är att museet i framtiden, med självklar utgångspunkt i samlingarna, ska spegla tre profilmråden: stadshistorien, hantverket samt biosfärområdet Vänerskärgården med Kinnekulle. För profilmrådet hantverk är ett samarbete med Hantverkslaboratoriet, ett nätverk med professionella hantverkare, en självklarhet.

3.1.5 Allmänskultur

Allmänskultur är det kommunala kulturområde som befinner sig mellan de ovan nämnda kulturinstitutionerna, som ett slags kitt emellan dessa. Allmänskultur arbetar sektorsövergripande med fokus på barn och unga och verkar framför allt för denna målgrupps delaktighet inom kultur och skapande verksamhet. Verksamheten består alltså av gränsöverskridande samordning och samverkan, med målet att arbeta tillsammans med kommunens skolor och övriga barn- och ungdomsverksamheter, där målgruppen ska introduceras i olika konstarter och i det lokala kulturarvet på ett roligt, inspirerande och kreativt sätt.

Vidare är det allmänskulturs uppgift att dokumentera och underhålla kommunens konstsamling, vara delaktig i kommunens offentliga utsmyckning samt vara delaktig i kommunens detaljplanearbete som remissinstans.

Förutom de resurser som finns knutna till de olika kulturinstitutionerna har kommunen också anställt en särskild kultursamordnare som har allmänskultur som sitt huvudsakliga ansvarsområde.

Framtidens utmaningar ligger framför allt i att samverka ännu mer med kommunens skolor och att tydliggöra kopplingarna mellan kulturverksamheter och skolans läroplaner. Barn och unga lär sig och mår bättre när det kreativa skapandet och logiska tänkandet får samverka. Detta ger dem samtidigt verktyg att som vuxna våga lyfta fram och använda sin kreativitet för att skapa ett bättre och mer innovativt samhälle.

3.2 Andra kulturbärare i Mariestad

För att kulturen i en kommun ska kunna utvecklas är det viktigt att identifiera och samverka med kulturbärare utanför den kommunala kulturverksamheten. Föreningar (lokalt och internationellt), studieförbund samt det lokala näringslivet är sådana centrala aktörer som kan bidra starkt till kulturutvecklingen.

I skrivande stund håller en Kulturalians i Mariestad på att bildas. Denna allians blir en viktig samtalspartner för kommunen i framtiden, då den är tänkt att samla och bli en gemensam kraft för de olika kulturföreningarna i kommunen. Alliansen har själv formulerat sina önskemål enligt följande:

- Erbjud en mötesplats för kulturföreningar.
- Bli ett språkrör och en remissinstans för framtagandet av denna kulturplan.

- Arbeta med kulturpolitiskt långsiktiga mål.
- Skapa förutsättningar för projekt av olika slag.
- Skapa en plattform för marknadsföring och samarbete med resebyråer, arrangörer, kommunen samt pressen.
- Arbeta för mångfald och integration.
- Ge kulturföreningar förutsättningar att göra gemensamma evenemang.
- Utveckla offentliga mötesplatser för konst, olika kulturyttringar samt underhållning.

I avsnittet om allmänskultur har redan skolan (F–9 samt gymnasieskolan) pekats ut som en central kulturbärare, men även högskolor och universitet har en stor inverkan på en kommuns utveckling, detta på en rad områden som också har bäring på kulturen. Samarbetet med högskoleplattformen Dacapo Mariestad är därför avgörande för kulturutvecklingen i Mariestads kommun. I denna plattform ingår Institutionen för kulturvård vid Göteborgs universitet där Bygghantverksprogrammet och Trädgårdens- och landskapsvårdens hantverk är förlagda till Mariestad. Dessa inriktningar har även en nära koppling till *Vision Mariestad 2030* (se avsnitt 4. nedan) och resurser har redan avsatts genom att kulturchefen har fått avsatt tid för att arbeta med nämnda plattform.

En annan viktig grupp av kulturbärare är de professionella kulturutövarna, vilka särskilt i en kommun av Mariestads storlek kan spela en avgörande roll för kulturens utveckling. Här bör särskilt Hantverkslaboratoriet, som är en del av Göteborgs universitet, nämnas. Hantverkslaboratoriet är ett stort nätverk med professionella hantverkare, men man bedriver även forskning och sprider kunskap och är därför en viktig resurs för kulturutvecklingen i Mariestads kommun.

Mångfald främjar inte bara kulturutvecklingen, utan bidrar till hela samhällsutvecklingen. Ett öppet mottagande av nyanlända och andra nyinflyttade personer blir i förlängningen en garant för att skapa fler kulturbärare med nya kulturuttryck i kommunen.

Utmaningarna för framtiden består i att bli bättre på att identifiera och samverka med samtliga dessa kulturbärare utanför den kommunala kulturverksamheten, men även i att samverka över kommun-, region- och nationsgränserna.

4 Utvecklingsarbete utifrån vision, temaområden och horisontellt perspektiv

I arbetet med att skapa ”Kultur 2022” är helt naturligt *Vision Mariestad 2030* (se bilaga 4) vägledande. Denna vision består av följande fem byggstenar:

- 1) **Mariestad – den stolta sjöstaden**
- 2) **Mariestad – centrum för trädgårdens hantverk**
- 3) **Mariestad – ledande inom hantverkets akademi**
- 4) **Mariestad – internationellt modellområde**
- 5) **Mariestad – en naturlig mötesplats**

Samtliga fem byggstenar har stor bäring på det kommande utvecklingsarbetet även på kulturområdet.

I samband med Kultur i Västs workshop om ”Framtidens kulturliv i Mariestad” valdes också fem temaområden ut för utvecklingsarbetet kring ”Kultur 2022”. Ett av dessa temaområden har senare omvandlats till ett horisontellt perspektiv. Följande kvarvarande temaområden är centrala även för denna kulturplan:

- 1) **Natur- och kulturarv**
- 2) **Konsten i samhället**
- 3) **Lärande**
- 4) **Mötesplatser**

Natur- och kulturarv

Detta temaområde, som i sin tur knyter an till åtminstone ett par av visionens byggstenar, utgår ifrån den unika berättelsen Mariestad och där det framtida arbetet kring biosfärsområdet samtidigt är helt centralt. Detta temaområde är också starkt kopplat till kulturturism och det handlar då om alltifrån att lansera Gamla stan, Göta kanal och skärgården som unika besöksmål till att lyfta fram Björsäter och Karleby som intressanta kulturbyar.

Konsten i samhället

Med detta temaområde menas att professionella kulturutövare ska fungera både som inspiration för det övriga kulturlivet och som en garanti för kvalitet inom detsamma, något som inte minst kan gagna arbetet kring att uppnå visionens femte byggsten. Den professionella konsten, i bred betydelse, ska alltså sätta sina tydliga spår i lokalsamhället och samtidigt göra detta attraktivt utanför kommunens gränser.

Lärande

Ett hållbart samhälle bygger på både bildning och kultur samt en öppenhet för nya idéer, ny kunskap och ny teknik. Detta är ett brett temaområde, men har samtidigt bäring på visionens tredje byggsten.

Mötesplatser

Även detta är ett brett temaområde som knyter an till visionen. Kulturen kan och ska gå före och skapa nya mötesplatser, som är öppna för nya intryck och nya människor.

Det horisontella perspektivet är *Ungas skapande*, som alltså ska präglade samtliga fyra temaområden och alla kulturverksamheter i kommunen. I *Fördjupad översiktsplan Mariestad 2013–2030* (se bilaga 5) pekas ungas skapande ut som ett av två övergripande mål för kulturen: ”Ungdomskulturen ska främjas genom uppmuntran av egna idéer och nätverksskapande.” Det är inte unikt för en kommun att peka ut barn och unga som en central målgrupp, men med denna kulturplan vill Mariestad sticka ut genom att konsekvent vända på perspektivet. Det framtida kulturarbetet ska genomgående präglas av barn och ungas egna idéer och kreativitet. Då handlar det om att vägleda på ett genomtänkt sätt, men också om att våga ge förtroende – att våga ”lämna över nyckeln”. Med ungas delaktighet skapas helt enkelt goda förutsättningar för att bygga vidare på berättelsen Mariestad och göra den livaktig också i framtiden.

4.1 Kulturavdelningens utvecklingsarbete

Här nedan följer först en redogörelse för den kommunala kulturavdelningens utvecklingsarbete inom de olika verksamheterna.

4.1.1 Mariestads Stadsbibliotek

De utmaningar som här ovan har lyfts fram för Mariestads Stadsbibliotek (3.1.1) utgör en självklar utgångspunkt för det sjuåriga utvecklingsarbete som biblioteket står inför. Därutöver ska följande utvecklingsarbete ske utifrån temaområdena samt det horisontella perspektivet:

Natur- och kulturarv

Vad? Västgötasamlingen inklusive Mariestads bildarkiv.

Hur? Öka ungas deltagande.

Aktivt samla nutida bilder, samt lokala föreningars bildsamlingar.

Vidareutveckla ABM*-samverkan med andra kommunala sektorer (*ABM = Arkiv, Bibliotek, Museum).

Synliggöra Västgötasamlingen i Libris, den nationella bibliotekskatalogen.

Konsten i samhället

Vad? Bibliotekslagen, dvs. förverkliga denna.

Hur? Genom ett brett kommunalt samarbete säkra och utveckla läsfrämjande, skolbibliotek, demokratiaspekten samt mötesplatsen.

Vad? Programverksamheten: öka fokus på yttrandefrihet, tillgänglighet samt mångfald.

Hur? Bredda samarbetet med andra/nya aktörer och fortsätta det läsfrämjande och skapande arbetet i alla led.

Lärande & Mötesplatser

Vad? På nytt utgå ifrån Bibliotekslagen.

Hur? Utveckla samarbetet mellan biblioteket och skolan.

Inte minst vara delaktiga i utvecklingen av skolbiblioteken:
infokunnighet samt språkbibliotek.

Vad? Läsfrämjande: Hitta fler och nya vägar att stödja läsandet, med störst fokus på barn och unga.

Hur? Driva olika läsfrämjande projekt, både på skoltid och på fritid. Då krävs i sin tur en samordning mellan Stadsbiblioteket och grundskolans rektorer, strateger och nätverket i ämnet svenska.

Vad? Tillgänglighet och tillträde – att nå fler.

Hur? Stärka det professionella bemötandet.

Skapa ett funktionellt biblioteksrum där alla känner sig välkomna.

Ungas skapande

Inom samtliga dessa utvecklingsområden ska verksamheten för barn och unga prioriteras, inte minst med inriktning på deras eget skapande.

4.1.2 Musikskolan i Mariestad

Utmaningen att bredda verksamheten (se 3.1.2) sammanfattar väl det framtida utvecklingsarbetet för musikskolan. Sett utifrån de fyra temaområdena samt det horisontella perspektivet innebär detta följande:

Natur- och kulturarv

Vad? Lyfta följande som ett lokalt kulturarv: blåsorkestern; västgötsk spelmanstradition; övrig västgötsk musik, som t.ex. visor, dansband, schlager, punk m.m.

Hur? Inventera.

Samarbeta med blåsorkestern, dragspelsklubb, spelmanslag m.fl.

Utöka musikskolans utbud och anlita professionella personer som lärare och inspiratörer.

Uppsökande verksamhet.

Använda naturen och hembygdsgårdar för olika friluftsanslag vid t.ex. Tidan, Ekudden, Odensåker, Lugnås, Sjötorp och Lyrestad.

Konsten i samhället

Vad? (Utomhus)arrangemang.

Hur? Genom att på olika platser skapa kreativa inslag och arrangemang.

Utveckla samarbeten med professionella utövare.

Lärande & Mötesplatser

Vad? Utveckla och bredda musikskolan som lärande institution.

Hur? Bredda verksamheten till att bli mer utforskande och experimentell.

Tillhandahålla möjligheter så att eleverna på egen hand, men också med professionell hjälp och stöttning, kan skaffa sig erfarenheter och kunskaper.

Genom marknadsföring och uppsökande verksamhet, med lustfyllda möten, förbereda starten av en kulturskola.

Aktivt integrera och uppdatera ny teknik.

Ungas skapande

Vad? Musikskolan kommer att påbörja ett arbete för ökad delaktighet och inflytande, där förhoppningen är att elevernas egna tankar, idéer och önskemål ska komma till uttryck.

Hur? Maker Space ("Gör det själv-kurser") i t.ex. att arrangera ett evenemang.

Erbjuda resurser för att stötta och hjälpa elevernas egna initiativ.

Arbeta i samverkan med elevråd.

Skapa en tillåtande och inspirerande miljö både socialt och fysiskt.

Initiera skapande projekt, t.ex. "Musikskolans melodifestival".

Erbjuda skapande kurser och ämnen, t.ex. låtskrivande och musikdata, där ny teknik med dess olika möjligheter ingår.

4.1.3 Teatern

Utmaningarna kring själva teaterbyggnaden och en breddad verksamhet (se 3.1.3) får i ett utvecklingsperspektiv följande konkretion:

Natur- och kulturarv

- Vad?** Bevara och tillgängliggöra den unika, byggnadsminnesmärkta lokalen.
- Hur?** Renovera och utrusta, förslagsvis i samarbete med Institutionen för kulturvård.
- Fortsatt använda lokalen med försiktighet.

Konsten i samhället

- Vad?** Utveckla skolteater.
- Hur?** Erbjud ungdomar att starta en egen teaterförening som verkar för att skolteater når en så bred publik som möjligt.
- Vad?** Utveckla visscenen.
- Hur?** Göra teatern till en ledande visscen för inte minst nya, unga visartister.

Lärande & Mötesplatser

- Vad?** Skapa en levande ungdomsscen.
- Hur?** Utveckla ett mentorskap så att ungdomar kan få stöd för egna arrangemang.
- Vad?** Skapa en mediastudio.
- Hur?** Starta och driva en studioverksamhet i samarbete med musikskolan.

Lära eleverna att producera radio, web-tv, podradio samt musikvideor.

Fortbilda i textskapande och viskonst, för att sedan erbjuda inspelningsmöjligheter i en demostudio.

Sända föreläsningar och föreställningar via länk.

Vad? Utveckla teatern som mötesplats.

Hur? Hyra ut lokalen till fler föreningar och företag samt få kommunen att använda lokalen flitigare.

Ungas skapande

Vad? Bli ett komplement till musikskolan.

Hur? Initiera arrangemang där ungdomar är delaktiga i allt, ”från ax till limpa”.

Låta elever från musikskolan sätta upp egna barnteaterföreställningar.

Vad? Utveckla mediastudion.

Hur? Låta ungdomar vara drivande i denna utveckling.

Ge ungdomarna ansvar och förtroende.

4.1.4 Vadsbo museum

Utmaningarna för Vadsbo museum (se 3.1.4), att skapa ett lokalt museum i tiden, ska mötas på följande sätt:

Natur- och kulturarv

Vad? Aktivera mötesplatserna och koppla ihop bildarkiv och museets föremålssamling.

Hur? Skapa animerade visningar av natur- och kulturarvet, både live och med modern teknik. Låta estetelever/skådespelare göra iscensättningar av historien.

Spelutveckling: använda riktiga föremål i en virtuell miljö för att återskapa hur det kan ha sett ut när föremålen användes, och att man kan ”kliva in” i den historiska miljön.

Digitala visningar av museet/kulturarvsplatser/bildarkivet, som kan sändas i realtid för dem som inte kan komma till museet.

Det horisontella perspektivet kopplat till detta temaområde

Vad? Ungas delaktighet och medskapande i historieskrivningen.

Hur? Filmskapande, utveckla geocaching samt skapa satellitutställningar tillsammans med de unga.

Konsten i samhället

Vad? Skapa relevanta, intressanta, ifrågasättande och utmanande utställningar samt utveckla performanceplatser.

Hur? Integrera i verksamheten och arbeta med professionella aktörer, inte minst i samverkan med Hantverkslaboratoriet och Institutionen för kulturvård.

Det horisontella perspektivet kopplat till detta temaområde

Vad? Möjliggöra kontakter mellan unga och professionella utövare.

Hur? Skapa visningsarenor för ungas kreativitet.

Lärande & Mötesplatser

Vad? Mötesplatsen blir lärandeplatsen; utbildningar/kurser med avstamp i kulturarvet samt förmedla berättelser.

Hur? Skapa relevanta utställningar på platser där människor finns.

Utveckla öppna verkstäder.

Initiera möten med hantverkare; samverka med Hantverkslaboratoriet och Institutionen för kulturvård.

Förmedla kunskap genom att pröva/göra, genom filmer samt genom berättelser.

Vad? Skapa mötesplatser på oväntade ställen.

Hur? Vara där människor är med museets verksamheter. Till exempel utveckla minnesträningsväskor till demensvården och skapa fler satellitutställningar liknande den som har tagits fram för serviceboendet Humlet.

Det horisontella perspektivet kopplat till dessa temaområden

Vad? DIY, dvs. gör-det-själv.

Hur? Bistå med kunskap till eget skapande för de unga.

Vad? Egna mötesplatser för de unga.

Hur? Skapa förutsättningar för unga att skapa egna mötesplatser i samverkan med kommunen (kulturinstitutionerna).

4.1.5 Allmänskultur

Även för allmänskultur är utgångspunkten för utvecklingsarbetet de fyra temaområdena samt det horisontella perspektivet. Framtidens utmaningar handlar dock främst om det horisontella perspektivet (se 3.1.5). Utöver detta är det kontakten med andra kulturbärare samt delaktighet i kommunens offentliga utsmyckning som står i fokus, vilket sammantaget ger följande uppställning för utvecklingsarbetet:

Ungas skapande

- Vad?** Öka ungas deltagande.
- Hur?** Skapa nätverk mot skola och fritidsgårdar, t.ex. elevråd eller andra elevsammanslutningar.
- Stimulera ungas initiativ till kulturaktiviteter.
- Skapa mötesplatser – skapa tillgänglighet i de kommunala rummen, inomhus och utomhus.
- Presentera och tillgängliggöra olika kulturella uttryck med hjälp av professionella utövare.

Andra kulturbärare

- Vad?** Samverkan och dialog.
- Hur?** Aktivt söka samverkan med andra kulturbärare.
- Etablera långsiktiga internationella relationer.
- Utveckla rutiner för att samverka med Kulturliansen, som för föreningslivets talan.

Offentlig utsmyckning

- Vad?** Utveckla den offentliga utsmyckningen.
- Hur?** Stärka olika platsers identitet genom multifunktionella/flerdimensionella konstutsmyckningar.
- Använda expertkunskaper från professionella konstnärer.
- Stärka de informella mötesplatserna i kommunen.
- Integrera den offentliga utsmyckningen i det sammanhang och den miljö där den är placerad.
- Utveckla samarbetet med den lokala handeln genom samverkan med Handelsplats Mariestad och Mitt Mariestad.

4.2 Andra kulturbärare i Mariestad

Utmaningarna kring att identifiera och samverka med andra kulturbärare i Mariestads kommun har redan pekats ut som centrala i denna kulturplan (se 3.2). Vidare har detta utvecklingsarbete lyfts fram särskilt under allmänskultur här ovan (4.1.5). Kontakten med andra kulturbärare bör dock inte endast ligga på allmänskulturs axlar, utan detta är ett ansvar som måste delas av samtliga kulturverksamheter i kommunen. Här nedan följer ett antal insatsområden som ska utvecklas i denna kontakt med föreningar (Kulturalliansen), studieförbund, det lokala näringslivet, grundskola, gymnasieskola, högskola och universitet, nyanlända samt de professionella kulturutövarna:

Samverkan och dialog med andra kulturbärare

- Vad?** Bemötande.
- Hur?** Skapa samsyn inom samtliga kommunala kulturverksamheter kring hur dialogen med andra kulturbärare ska se ut.
- Skapa en dialog som präglas av öppenhet och transparens.
- Vara lyhörd för inspel utifrån.
- Initiera möten med andra kulturbärare.

Utveckla samverkan med Hantverkslaboratoriet och Institutionen för kulturvård.

Vad? Professionellt förhållningssätt.

Hur? Skapa tydliga riktlinjer kring projekt och liknande verksamheter.

Tillgängliggöra relevant information.

Skapa en samstämmighet mellan och inom de olika kommunala kulturverksamheterna, dvs. man ska få samma svar oavsett vem man frågar.

Lokala professionella kulturutövare ska prioriteras och få skälig ersättning för sina insatser.

Vad? Ständigt förbättringsarbete.

Hur? Hålla den interna dialogen kring samverkan med andra kulturbärare vid liv. Frågan ska regelbundet diskuteras inom såväl ledningsgruppen som inom de olika kulturverksamheterna.

4.3 Samverkan

Mariestads kommun är en förhållandevis liten kommun och då blir samverkan över kommungränsen särskilt viktig. De olika kulturverksamheterna i Mariestad tillhör redan idag regionala och nationella nätverk, som till exempel Riksförbundet Sveriges museer, Museinätverk Väst och NAV (industrihistoria och arbetslivsmuseer) i fallet Vadsbo museum; Svensk biblioteksförening för Mariestads Stadsbibliotek samt Sveriges Kulturskoleråd och MoKiS (Musik- och Kulturskolor i Skaraborg) för Mariestads musikskola.

Ambitionen under de kommande sju åren ska vara att samverka ännu mer och dessutom är målsättningen att Mariestads kommun ska vara mer drivande i ett antal nätverk. Här nedan följer en redovisning av de mest centrala nätverken på kommunal, delregional, regional samt nationell nivå, där Mariestad har för avsikt att verka aktivt.

Kommunnivå

MTG-samverkan är numera ett väl inrotat begrepp, alltså samverkan mellan kommunerna Mariestad, Töreboda och Gullspång. Stadsbiblioteket har en tjugoårig erfarenhet av detta kommunöverskridande samarbete, med gemensamma utbildningar/fortbildningar och gemensamma IT-lösningar. Detta arbete ska fortsätta med ökade ambitioner under den kommande sjuårsperioden.

Musikskolan i Mariestad samverkar redan med Töreboda kring gemensamma arrangemang och ambitionen är att få med också Gullspång i detta samarbete. Även allmänskultur har ambitionen att starta en MTG-samverkan, inte minst genom gemensamma Skapande skola-projekt, och i detta samarbete ska Mariestad ta en aktiv och ledande roll.

Delregional nivå

På delregional nivå drivs samverkansfrågan främst av Skaraborgs Kommunalförbund och Mariestads kommun har deltagit i en del gemensamma projekt under åren. Nu är målsättningen att medverka i fler sådana projekt och även att vara med aktivt för att initiera nya projekt, särskilt sådana med inriktning på barn och unga.

Bibliotek Skaraborg är ett nätverk där samtliga 15 kommuner inom Skaraborgs Kommunalförbund ingår. Här kommer framför allt det fortsatta samarbetet handla om att ta fram en gemensam IT-plattform och i detta arbete tar Mariestads Stadsbibliotek en aktiv roll.

Regional nivå

På regional nivå handlar samverkan i mycket om att ha en god relation till Kultur i Väst, Västarvet samt regionens kultursekretariat. Mariestads Stadsbibliotek behöver till exempel ha täta kontakter med de ansvariga för en ny regional biblioteksplan, så att den egna, kommunala biblioteksplanen synkar väl med denna.

För helheten i Mariestads kulturutveckling behövs en regelbunden kontakt med regionens kultursekretariat, så att kommunen dels har god kännedom kring regionens mål och visioner (den regionala kulturplanen), dels att regionen får kännedom om Mariestads ambitioner på dessa områden. Detta sistnämnda är helt

avgörande för möjligheten att till exempel söka projektmedel i framtiden. I detta sammanhang är också kontakterna med Kultur i Väst och Västarvet centrala.

I anslutning till föreliggande kulturplan kommer också en barn- och ungdomskulturplan att tas fram för Mariestads kommun. En sådan plan kommer att vara ett krav i framtiden från Kultur i Västs sida för att genomföra gemensamma projekt.

Nationell nivå

Förutom de nationella nätverk som de olika kulturverksamheterna i Mariestads kommun redan ingår i, är det framför allt arbetet med Skapande skola som ska utvecklas framöver. Denna satsning, som ligger under Kulturrådet, är tänkt att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet och ligger således helt i linje med centrala tankegångar i denna kulturplan. Dessutom kan samarbetet med Göteborgs universitet och Nationellt centrum för kulturmiljöns hantverk nämnas som ytterligare ett exempel på en strategiskt viktig samverkan på nationell nivå.

Internationell nivå

Förutom dessa nätverk på kommunal, delregional, regional och nationell nivå ska även internationella kontakter knytas. Internationella utbyten vidgar horisonten och ambitionen är att initiera såväl dialog som samverkan för att skapa både kort- och långvariga utbyten.

4.4 Ungas skapande och Skapande skola

De elevgrupper som har fungerat som referensgrupper i arbetet med denna kulturplan har bidragit med en rad olika idéer kring hur kommunen kan arbeta med perspektivet Ungas skapande. Dessa idéer fördjupas i *Barn- och ungdomskulturplan Mariestad 2015–2022*, men ska kort sammanfattas även här.

Centralt för perspektivet Ungas skapande är att skapa mötesplatser för barn och unga, eller rättare sagt att låta barn och unga skapa sina egna mötesplatser. Detta bör ske under vuxnas ledning, men där de unga ges ett stort förtroende och ansvar. Båda de utvalda elevgrupperna lyfte behovet av att skapa en mötesplats centralt i Mariestad, en lokal som också kan vara tillgänglig helgtid och under

skolloven, som ett komplement till Ungdomskulturhuset Elvärket m.fl. Detta skulle kunna bli en mötesplats för alla konstnärliga uttryck, men också en plats för socialt umgänge. Verksamhetens innehåll skulle tas fram av de unga själva, men med vägledning från kompetenta vuxna.

Eleverna som intervjuades hade relativt liten erfarenhet av estetiska lärprocesser och hade aldrig deltagit i något Skapande skola-projekt. Samtliga skulle dock önska att det blev fler sådana inslag i undervisningen framöver. Kommunen har också numera ambitioner att starta fler projekt inom Skapande skola och har därför anställt en person som ska driva denna utveckling (kultursamordnaren inom allmänskultur). Den intervjuade skolledaren underströk vikten av att få in andra professioner, andra vuxna, i skolans och elevernas värld. Det är en viktig uppgift att knyta ihop skolan med den kulturella sektorn och ett kreativt arbetssätt. Den nya läroplanen från 2011 öppnar också upp för samverkansprojekt över ämnesgränserna och här kan de estetiska ämnena mycket väl inta en tätposition. Det är dock helt avgörande att hela tiden koppla samtliga samverkansprojekt till läroplanen, så att skolan – skolledare och lärare – tydligt kan se vinsterna med projekten. Detta är något som kommunens olika kulturverksamheter måste känna till, och aktivt arbeta för, om de också vill in och sätta avtryck i skolans värld.

Skapande skola-projekt bör växa fram genom en aktiv dialog mellan för- och grundskolans chefer och kultursamordnaren, i syfte att fördjupa och komplettera kursplanerna i ett flertal av läroplanens ämnen, framför allt de estetiska. Kultursamordnaren har en viktig och central roll för Skapande skola-arbetet i Mariestad och kulturavdelningen är en viktig samarbetspartner för förskola och grundskola. Roll- och ansvarsfördelningen mellan skolledare, kultursamordnare och kulturråd behöver förtydligas.

5 Arbetet med kulturplanen

För att denna kulturplan ska bli ett levande dokument de närmaste sju åren krävs det att den integreras i det dagliga kulturarbetet. Att så blir fallet ska säkerställas på följande sätt:

Verksamhetsplaner

Samtliga kulturverksamheter i Mariestads kommun tar fram en verksamhetsplan varje år och dessa ska härnäst kopplas till kulturplanens temaområden samt det horisontella perspektivet.

Under den kommande sjuårsperioden ska också arbetet med att koppla ihop de olika kulturverksamheternas verksamhetsplaner utvecklas. Arbetet med verksamhetsplanerna ska alltså mer och mer utföras gemensamt, t.ex. genom att tillsammans lägga upp arbetet med Ungas skapande, så att detta också i verkligheten blir ett horisontellt perspektiv.

Dialog och samverkan

Kulturplanen ska användas i dialogen med delregion, region, nation samt för internationella samverkansprojekt.

Kulturplanen ska vägleda samverkan inom MTG, med Skaraborgs Kommunalförbund, Västra Götalandsregionen samt i arbetet med Skapande skola.

Dialog med kommuninvånare

Förutom denna längre kulturplan ska även en kortare, mer publik version tas fram för att kunna spridas till fler intresserade kommuninvånare.

Den kortare versionen av kulturplanen ska finnas tillgänglig på samtliga kulturinstitutioner samt på andra publika platser i kommunen.

Utvärdering och uppföljning

I samband med att de årliga verksamhetsplanerna tas fram ska också föregående års arbete med kulturplanen utvärderas internt. Då ska även förslag på justeringar av kulturplanen kunna tas upp.

I halvtid, dvs. någon gång 2018–2019, ska en större utvärdering göras, dels för att se om planen följs, dels för att besluta om planen behöver justeras och uppdateras ytterligare. Till denna utvärdering ska samtliga berörda aktörer bjudas in.

Bilagor

1. Workshop om Besöksmålet Mariestad 2012-06-13 (Västarvet)
2. Workshop om Framtidens kulturliv i Mariestad 2013-12-11 (Kultur i Väst)
3. Mariestads Varumärkesplattform
4. Vision Mariestad 2030
5. Fördjupad översiktsplan Mariestad 2013–2030